

Fredag, 31 marts 2017

Fra hjem til skoleliv – forskere beskriver overgange i børneliv

Skrevet af Laurits Wullum Jensen & Ida Storm

En ny undersøgelse, bestilt af fagbladet FOA, har vist, at 46 ud af 98 danske kommuner rykker vuggestue- og dagplejebørn op i børnehaven, før de er fyldt tre år. Det har udløst kritik og bekymring – ikke mindst fordi der ofte er færre pædagoger per barn i børnehaven end i vuggestuen. CRUNCH giver et overblik over ændringer i børns overgange mellem vuggestue og børnehave og senere skolen i de danske kommuner.

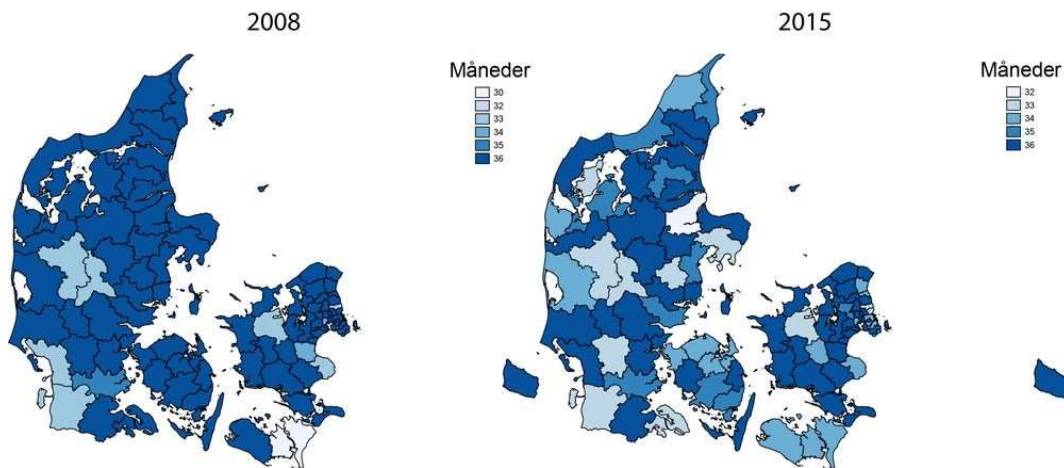
Yadid Levy / Norden.org

Tre skift i den tidlige barndom

Før skolestart oplever de fleste børn tre overgange mellem institutioner: overgangen fra hjemmelivet hos familien til vuggestuen og dagplejen, herefter overgangen til børnehaven og til sidst overgangen til grundskolen. Disse overgange udgør store skift i børnenes liv. Forskningen viser, at positive og negative oplevelser i den tidlige barndom kan have konsekvenser mange år frem i tiden. Når børnene begynder i børnehaven, skal de ofte vænne sig til helt nye fysiske rammer, og de går fra at være blandt de ældste i vuggestuen til at være blandt de yngste i børnehaven. Normeringen er som nævnt også tit lavere i børnehaven, og de ansatte kan have et andet pædagogisk fokus end i vuggestuen.

Børn kommer tidligere i børnehave

I 2008 var der 12 kommuner i Danmark, hvor børn skiftede til børnehaven, før de var blevet tre år. I 2015 var det tal oppe på 40. Det varierer fra kommune til kommune, hvor mange måneder før treårsalderen, at børnene begynder i børnehaven. I 12 kommuner flyttes børn til børnehave, når de er to år og 11 måneder. I 15 kommuner sket flytningen ved to år og 10 måneder og i 11 kommuner ved to år og 9 måneder. To kommuner flytter børn til børnehaven allerede når de er to år og 8 måneder. Et par måneder i aldersforskel kan måske virke ubetydeligt, men det skal påpeges, at to måneder er en betydelig procentdel af et treårigt barns liv. De kommunale ændringer har således medført, at mange børn i dag begynder tidligere i børnehave. Andelen af børn, der fortsat venter med børnehave, til de er fyldt tre år, er faldet fra 90 % til næsten 50 % fra 2008 til 2015.

Visualisering af barnets alder ved overgangen fra vuggestue/dagpleje til børnehave i 2008 og 2015. Kilde: CRUNCH-notat.

Overgang til skolen på flere måder

Forskningsprojektet har også kigget på overgangen mellem børnehave og folkeskole. Her undersøges to nye typer af initiativer: Skolestart før sommerferien er begyndt og rullende skolestart, som dækker over muligheden for, at barnet kan begynde i skolen på flere tidspunkter i løbet af året. I de fleste skoler begynder børnene i første klasse efter sommerferien i det år, de fylder seks år. Det betyder, at der stadig kan være næsten et års forskel i alderen fra den yngste til den ældste elev i en klasse. Denne aldersforskel kan potentielt være en udfordring, hvis disse børn bliver dømt ud fra ens kriterier, selvom den ene har et års forspring. Hvis det yngre barn ikke er lige så skoleparat, kan det have konsekvenser for dets udvikling. Derfor afprøves ordninger, hvor børnene starter i en skolefritidsordning før sommerferien i det år, hvor de skal begynde i skole. Forskerne kan se, at mindst 49 af de 98 kommuner har afprøvet eller indført en sådan ordning, selvom det dog varierer fra kommune til kommune, hvor tidligt i foråret børnene begynder i ordningen. Fleksibel eller rullende skolestart er mindre udbredt. Til sammenligning er denne model kun afprøvet i 16 kommuner, og det varierer meget i disse kommuner, hvor mange skolestartstidspunkter der er, og hvornår de ligger på året.

Vi kender ikke konsekvenserne

Der er sket store ændringer fra 2008 til 2015, men hvad disse ændringer vil have af betydning for børnene er stadig ukendt. Der kan både være fordele og ulemper ved, at børnene starter i børnehaven tidligere end før, hvilket vil kræve yderligere forskning af afdække. Der ses som nævnt stor variation fra kommune til kommune i forhold til, hvor tidligt i børnenes liv overgangen mellem vuggestue og børnehaven finder sted, og hvornår man har ændret på aldersgrænsen for børnehavestart. Dette er et godt udgangspunkt for fremtidig forskning, som vil forsøge at isolere effekten af at sænke alderen for opstart i børnehaven og kortlægge, hvad dette betyder for børns udvikling.

Se [her](#), hvis du vide mere om CRUNCH og forskning i tidlige indsatser på børneområdet.

Kilde:

- [Hans Henrik Sievertsen, Ida Lykke Kristiansen og Laurits Wullum Nielsen: "Alder ved børnehavestart og overgangen fra børnehaven til skole - En indledende kortlægning af kommunale ændringer og initiativer". CRUNCH notat 2017/1](#)

• Faktaboks:

CRUNCH er et samarbejde mellem Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI), Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Frederiksberg Kommune og Center for Børneliv. CRUNCH er støttet af Innovationsfonden.

Center for Børnelivs rolle i projektet er at bygge bro mellem forskning og praksis. Det gør vi ved at samle op på hvad fagprofessionelle efterlyser forskning om og ved løbende at formidle CRUNCH-resultater til fagprofessionelle læsere.

Læs mere om CRUNCH [her](#).

Tweet

Like

Be the first of your friends to like this.